

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGSKOLAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SONDAGEN DEN 16 FEBRUARI 1919.

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

Där Alma Maters söner äta.

SÅ GÅR DA GAMLA GÖTHE sin renässans till möte, och mången, man ej sett där förr, passerar nu inom dess dörr.

Nu tystnar mången klagan, sen konviktoriesagan trots tvivlets tand, som ilsket bet, till sist är vorden verklighet.

Så improviserar på Konviktoriets invigningsdag en gammal Göthekund och Lundapoet inför den metamorfos den av gångna skalde- och studentgenerationer en gång uppskaffade gamla krogen med det stolta namnet undergått för att anno 1919 bli Lunds studentkårs efterlängttade Konviktorium. Och hur mycket denna gamla studentkrog vid Lundagård varit med om och kunde ha att berätta, så torde den näppeligen kunnat drömma om denna renässans lika litet som att vid pass fjärdeparten av restriktions- och dyrtidsårens hyggliga Lundastudenter dagligen skulle dvärlas inom dess murar, där eljes endast skalders

och mer eller mindre bohèmeaktiga studenter höllo till.

Ty gamla Hotell Göthe var en krog med stolta traditioner, till vars gammaldags gemytliga faverna och lilla trädgård, tyst och idyllisk som en sådan blott kan vara i gamla Lund, många av de skalders Lund haft äran hysa, i flydda dagar sökte sig. Här i student- och skaldekrogen med skaldenamet skämtades och glammades, föddes

kvickheter och tankar och skrevs dikter, medan där utanför vindarne viskade i det klassiska Lundagårds kronor. Här höll tidvis Strindberg till och ännu trognare Ola Hansson och Vilhelm Ekelund. Men de gingo, och de nya, som kommo, hade högre fordringar, medan Hotell Göthe förblev sig likt tills restriktioner och kontrollstyrelse pietetslöst hotade att göra det till en saga blott.

Då gick det nere i Lund en student som hade fått i sitt huvud att han till varje pris skulle hjälpa sina av dyrtid och matbrist lidande kamrater till en studentbespisning. Nu hade han fått klart för sig, hur han skulle kunna skaffa pengar därtill. Men var finna lokalen? Så kom han en dag besviken över Lundagård från studenternas egen Akademiska förening, där man inte ville ha med fattiga studenters matbekymmer att göra. Hans blick föll då på den dödsdömda krogen. Där hade han ju just, vad han behövde. Tänkt och gjort. Om en tid var hela huset hans, och i dag är det Lunds studentkårs Konviktorium.

Konviktoriebyggnaden i Lund.

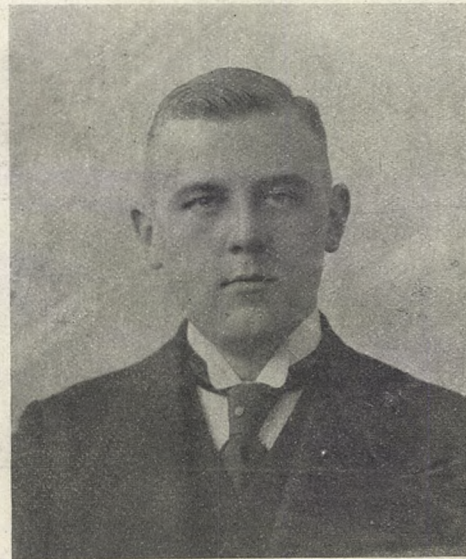
Fil. D:r Torild Dahlgren.

Professor J. Forssman.

Fil. kand. Einar Hellners.

Jur. stud. O. Henningsson.

Ensam vandrare.

Väl din stig här går genom mänskors vimmel,
väl din vandring delas av vän och frände —
ensam är du dock under himlavalvets
eviga stjärnor.
IVAR LINDH.

Men av Hotell Göthe återstår nu egentligen ej mera än minnet, sedan ett "akademiskt" bolag med professor Karl Petren i spetsen övertagit fastigheten och däri, efter en grundlig restaurering, inrett lokaler till Konviktoriet.

Som jag vet att alla de, landet runt, som skänkt ett eller annat bidrag till Konviktoriet och ej mindre alla de, som ha en kär anhörig eller vän vid Regia Academia Carolina gärna skulle vilja erfara något litet om den i sanning viktiga universitetsinstitutionen, där 400 och i fortsättningen väl ännu flera av Alma Maters söner skola få sitt dagliga bröd, vill jag i korta drag berätta därom.

Låt oss alltså följa en av de utvalda studenter, som efter en föreläsning på universitetet eller litteraturläsning på Atheneum, är nog lycklig att endast behöva styra sina steg över Lundagård för att å Konviktoriet få även sin lekamliga hunger stillad. Genom en ställig port från St. Kyrkogatan komma vi in i hallen, där Konviktoriets egen vaktmästare beredvilligt tager av oss rock och huvudbonad. Vi taga upp våra på kontoret för 108 kr. förvärvade månadskuponghäftet och avleverera till fröken Nathorst-Windahl den för dagen och måltiden daterade matkupongen jämte brödkort, varefter vi äga obehindrat tillträde till den stora ut mot Lundagård och universitetet vetande matsalen. Det är en vacker, ljus och hemtrevlig sal med ståtlig elektrisk armatur i taket och på väggarna en mängd särskilt av Skånekonstnärer som Justus Lundegård, Ernst Norlind, Pehr Eklund, PerGummesson, Albert Larsson m. fl. skänkta konstverk. Konviktoriets stolthet bland dessa konstskatter är ej dock del av fru Karin Larsson genom dir. Thorsten Laurin skänkta "bästa självporträttet" av Carl Larsson, vilket fått hedersplatsen på gavelväggen längst bort.

Vi slå oss ned vid ett av de med vartdera sju kuvert försedda prydliga borden och taga för oss av dess hävor, medan en lika prydlig kvinnlig tjänsteande bringar nya efter behov. Det är ej utsökt lukullisk spis, som bjudes oss, men väl lagad god och närande s. k. husmanskost som måste kunna tillfredsställa varje sund människa. Vi se oss om i salen för att taga olika studenttyper i betraktande. Till Konviktoriets gäster utser nationernas seniorskollegier och konviktoriestyrelsen enligt behovsprincipen ett efter nationens storlek lämpat antal studenter. Nära hälften av studentkåren har anmält sig vara i behov av konviktoriets hjälp, men endast 3- å 400 ha hittills kommit i åtnjutande därav, medan de andra få stå på expektans. Låt oss då se vilka de utvalde äro. Ett initierat öga tycker sig se nästan hela studentkåren, så många av dess kända an-

sikten skymtar här. Det synes grant att Konviktoriet blivit en akquisition bland studenterna, ity att det ej blott är den obemedlade och obemärkte genomsnittsstudenten, som sökt sig hit. Vi se här även dem, som redan gjort en insats i eller utom studentlivet sitta bänkade här kring de rykande faten. Vid ett bord sitter en kurator, en ung läkare och en skaldebegåvad studentska, vid ett annat två unga bemärkta litteraturkritici och en medarbetare i Svenska Akademiens ordbok. Vid ett tredje slutligen sitter Konviktoriets skapare och allt i allo fil. kand. Einar Hellners i livligt samtal med sina medhjälpare i konviktorieutskottet d:r Thorild Dahlgren och magister Cedergren. Det är om Konviktoriet det diskuteras.

Vi stiga emellertid upp från bordet för att ute i kafeet få en kopp kaffe, läsa de nyaste tidningarna och tidskrifterna eller höra en pianovirtuos traktera sällskapsrummets piano. För att på vägen dit även få kasta en blick i köksregionerna låta vi föreställa oss för husmodern, kandidaten Hellners kvinnliga motsvarighet, om man så får säga, fröken Ebba Ringheim, vilken såsom husmoder med Konviktoriet startar sitt fjärde företag. Efter skolstudier i England, som med utbildning i latin och annan humaniora tycks väl ha kvalificerat henne till att ha med studenter att göra, har hon haft i uppdrag att uppsätta, och som husmoder leda Vejbystrands sjukhem, kronprinsessans kustsanatorium, sjukhuset Eira i Kneippbaden, och slutligen Lunds studentkårs Konviktorium, vilket för henne dock är som kronan på verket. Med denna kärlek till sitt arbete och övriga egenskaper är hon säkerligen den rätta husmodern på den rätta platsen. Välvilligt visar hon oss omkring i det praktiska moderna köket med spisar och fasta jättekokgrutor, skänkta av

Huskvarna Vapenfabriks a.-b. och annan köksuppsättning skänkt från Eskilstuna, välförsedda skafferier, visthus och källare, eget präktigt bageri o. s. v. och för oss slutligen ut i kafeet i en särskild byggnad utmed trädgården.

Vid inträdet i kafeet lyser oss genast till mötes de fryntliga dragen av den populära Lunda-professorn Nils Flensburg, livslevande tecknade av Lundaporträttfören Krebs. Bland konstverk här och i de andra lokalerna må nämnas av Hedvig Tegnér, professorskan Lehmann, Joh. Johansson, H. Osterlund, Axel Kleimer, Carl Aspelin, Sven Walberg, Hugo Karlberg, Gerhard Henning, Emil Olsson, Svante Bergh samt en äkta Cobier, skänkt av konsthandlare Anderberg.

Sedan vi besett kontoret och fröken Ringheims och personalens liksom allt annat prydliga och hemtrevliga bostäder, slå vi oss till ro i kafeet och tala med de omkringsittande studenterna om den allmänna tillfredsställelse och tacksamheten över att "konviktoriesagan nu är vorden verklighet." Ej nog med att Konviktoriet bjuder god och närande mat. Om någon tid kommer att å 300 behövande studenter i matspender utdelas respektive 60 och 45 kr. i månaden, en icke ens i dessa tider liten summa för en fattig student. Vi tala om att allt vad här åstadkommit är ett verk av studenters oppförelse och målmedvetna arbete, och vi glädja oss liksom biskop Billing över att det är det unga släktet som här visat sig äga initiativ och dådkraft. Tre unga män ur Hälsingborg-Landskrona nation ha här rest sig ett monumentum ære perennius. Först och främst Konviktoriets förman, fil. kand. Einar Hellners, mannen som gick och grubblade på Lundagård, Konviktoriets kassör d:r Dahlgren och dess utmärkte provianteringsminister jur. stud. C. Henningsson. För att förstå huru de verkligen kunnat lyckas bör nämnas att Hellners studerar nationalekonomi, Dahlgren redan är fil. d:r i matematik och Henningsson äkta skåning, vilket jämte framför allt den lyckliga omständigheten att de i universitetets prorektor, prof. J. Forssman, Konviktoriets ordförande, tidigt funno den välvilligaste hjälp och auktoritet, förklarar att de var på sitt håll nått så lysande resultat. Det behöver väl inte sägas, att allmänhetens ekonomiska stöd naturligtvis för ett företag som Konviktoriet varit a och o. Var hade Konviktoriet stått utan de 140,000 kr. välvilliga givare ställt till förfogande? Men att ha vunnit och motsvarat allmänhetens förtroende, däri ligger äran och också motivet till Lunds studenters och deras föräldrars tacksamhet.

MALTE WELIN.

Konviktoriets matsal och kafé.

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10-4. Expeditionen: kl. 9-5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks. 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11-1. Annonsskont.: kl. 9-5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:	Idun B, praktuppl. med julnummer:
Helt år ..... Kr. 14:—	Helt år ..... Kr. 18:—
Halvt år ..... » 7:25	Halvt år ..... » 9:25
Kvartal ..... » 3:75	Kvartal ..... » 4:75
4:de kvartalet ..... » 4:50	Månad ..... » 1:75

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre eft. text.	Utländska annonser:
45 öre å textside.	å textside, 20 % förh.
20 % förhöjning för	för särsk. begärd plats.
särskilt begärd plats.	å textside, 20 % förh.

Cyrano de Bergerac och kvinnorna.

Till diktarens och duellhjältens 300-årsminne.

Tvärlom, Roxane! Jag kände
ej kvinnoömhet förr. Min egen moder vände
sig bort, då mig hon såg. Och systrar saknar jag.
De sköna, som jag mött, med leende behag
förenat leenden som inte mig behagat..."

DE RADERNA UR ROSTANDS RYKT-
bara heroiska komedi om den stornäste
gascognske ädlingen ringer i örat i dessa
dagar, då hans förebild, den verkliga Cy-
rano de Bergerac, kan fira sin 300:de födel-
sedag. Och på nytt minns man de vemodiga
vackra alexandrinerna från tredje aktens
balkongscen, den snillrike oförståndes upp-
offrande vänskap för Christian och det
grymma öde, han i slutakten klassiskt ut-
trycker för Roxane i orden:

Jag står i skuggan gömd och nöjes med att
smycka
de andra som gå fram till ära, kärlek, lycka..."

Nå, det mesta av detta är nu i själva ver-
ket teater och endast teater. Cyrano de
Bergerac har utan tvivel existerat och myc-
ket material till sin pjäs har Rostand hämtat
ur verkligheten kring honom och i hans egna
skrifter. Men mycket är romantik och fra-
ser, varmed den nyligen avlidne, rätt yllige
dramatikern banaliserat den verkliga Cy-
rano. Som inte var någon människensmäk-
tande deklamator eller skrävlare utan en
mycket begåvad diktare, en genomfänt, i
mycket förbluffande modern filosof och
framför allt en sällsynt helgjuten karaktär,
en hjälte och en man.

Den verkliga Cyrano var ingen gascog-
nare och heller ingen adelsman. Han var en
vanlig borgerlig parisare, son till en tjänste-
man i kungens tjänst, Abel de Cyrano, och
föddes i Paris den 6 mars 1619. Sin skol-
utbildning fick han först hos en lanpräst
och sedan hos en ryktbar skolastiker Gran-
gier i Paris, som han sedermera tog till mo-
dell för titelrollen i komedien Den gäckade
skolfuxen. Efter två krigsår, 1639-40, och
två blessyrer, en kula genom livet vid Nou-
zon 1639 och ett farligt värjstick i halsen vid

Coquelin d. ä. som Cyrano de Bergerac.

Arras 1640, drog han sig tillbaka till studier
och skriftställarskap. Som elev hos den
store filosofen Gassendi utvecklades Cyrano
i en konsekvent upplysningsfilosofi, vilken
han sedan gav uttryck i sin berömda rese-
roman om månens och solens stater. Han
dog, fattig och förföljd i september 1655, efter
fjorton månaders svår sjukdom. Ingening
talar emot, att denna förorsakats av det tra-
ditionella attentatet med ett vedträ från ett
fönster.

När Rostand givit sin teaterpjäs endast
en kvinnoroll av betydelse, så passar det
ganska bra till Cyranos verkliga öde. Och
även den — "Madeleine Robin, benämnd
Roxane" — tycks egenligen vara medtagen
för att få den nödvändiga erotiska kon-
flikten och överhuvud taget kunna fläta
samman det spridda anekdotiska materialet
om hjälten. Rostands Roxane har blivit en
nästan omöjlig roll, där inga skådespeler-
skor kunnat fira några triumfer, men det är
förklarligt nog att författaren aldrig lyckats
ge henne kött och blod: hon är till största
delen fritt diktad, har aldrig existerat i nå-
got som helst erotiskt förhållande till den
verkliga Cyrano.

Cyrano de Bergerac och kvinnorna är
intet vidlyftigt kapitel. Hans erotikens histo-
ria är oklar. Han har visserligen diktat ett
tjugotal "lettres d'amour", men de äro ej ut-
tryck för personliga upplevelser utan så
gott som alla endast retoriska övningar i ti-
dens stil:

"Ack, vi ha i våra flickor
epistlar till — vem vet? — till tusende små
flickor,
som dock i drömmen blott vi lyckas träffa an."

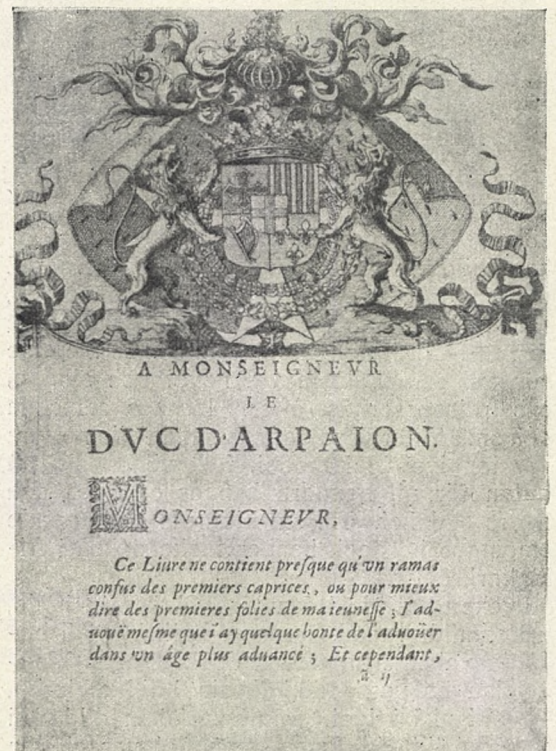
Men Lebrez, Cyranos intimaste vän och
förste biograf, har utfärdat ett intyg om, att
liksom Cyrano var synnerligen moderat vad
beträffar bordets njutningar (han var så gott
som absolutist och vegetarian) var han
också mycket tillbakadragen gentemot da-
merna: han visade "en så stor återhållsam-
het gentemot det läcka könet, att man kan
säga, att han aldrig överskred den vördnad,
vårt kön är skyldig detta."

Kvinnorna kring Cyrano äro lätt räknade.
Utom hans mor och två systrar (Marie och
Anne, bägge yngre än han själv), vilka man
ej vet något vidare om, nämns i samband
med honom endast tre kvinnor, och alla tre
först vid hans dödsbädd. Den ena var hans
fromma faster Catherine de Cyrano, med
det religiösa namnet Syster Sainte Hyacin-
the, priorinna i Korsets döttrars kloster, ett
av dominikanerordens ljus. Den andra var
en Marie Senaux, "Marguerite de Jésus",
från samma orden, sedermera kanoniserad
som helgon. Den tredje och för eftervärld-
den mest intressanta var den Roxane, som
av Rostand insattes som Cyranos stora kär-
lek i teaterstycket.

Madeleine Robin hette i verkligheten
Magdeleine Robineau och var dotter till en
förnämlig familj i Paris. Hennes fromme
biograf Fader Saint Cyprien uppger, att
hennes uppfostran var något försummad.
Hon gick som flicka gärna på baler och
bjudningar, men om hon ej blev bjuden kun-
de hon inte sova och blev därför så utva-
kad, att hon av hänsyn till sitt utseende
snart avstod från alla dylika nöjen. År 1635
förmäldes hon 25-årig med Christoffle de
Champagne, baron de Neuville, officer
men tydligen ej av högre rang eftersom
hans namn ej finns bevarat i någon rulla.
Makarna levde fem år i ett det lyckligaste
äktenskap, rika, med i stora världens alla

Cyrano de Bergerac.

Cyrano de Bergeracs dedikation till hertigen av Arpajon i "Les Oeuvres diverses" 1654.

Iduns Kokbok

At
ELISABETH ÖSTMAN.

är den bästa kokbok för det
svenska hemmet. - - -

8:de upplagan nu utkommen.
Pris kr. 7: — inbunden. - - -

Konstfliten

Föreljningslokaler: Gamla Högskolan - - - Göteborg.

**Förening för hemslöjd
och Konsthandverk.**

Porträtt till dagskrönikan.

Nils Holmkvist.

Ida Andræ.

UNDER SISTFÖRFLUTNA HÖST FÖLJDE dödsbuden tätt på varandra, och det ena kom mer överraskande än det andra. Många av dem, vi känt och vilka vi sett med hälsa och kraft stå mitt uppe i sitt arbete, rycktes plötsligt bort, och man hann knappt hämta sig från en förlust, förrän man nåddes av underrättelsen om en ny.

En av dem, som skördades av den mystiska farfoten, var även den unge landskapsmålaren Nils Holmkvist. För alla dem, som lärt känna honom eller hans konst, medförde budskapet om hans död den djupaste förstämning. Mänskligt sett avklippes här en konstnärsbana, vilken i sig inneslöt de ljusaste förhoppningar.

Född i Stockholm den 30 april 1886 genomgick han åren 1903-05 Högre Konstindustriella skolan, varefter han vann inträde vid Konstakademien. Där tillbragte han fem år under grundliga och ihärdiga studier. Han utgick från ett burget hem och kunde därför taga arbetet med lugn och ro och befriades från det jäkt, som fattigdomen ofta medför. Flera utmärkelser och stipendier kommo honom under årens lopp till del. År 1909 erhöi han Hertigluga medaljen och år 1911 den Kungliga. Som stipendiat besökte han 1913 Holland, Belgien och Frankrike, från vilken resa han hemförde flera av sina bästa arbeten.

Holmkvist hörde icke till någon av ytterlighetsriktningarna inom den moderna målarkonsten, men han hörde utan tvivel till de bästa av våra yngre landskapsmålare. Därom vittna de talrika erkännanden och lovord, vilka gång efter annan gavs honom från sakkunnigt håll.

Det utmärkande draget för hans konst var hans varma och djupa kärlek till naturen. Den levde

han sig in i och kunde därför så mästerligt få fram den på duken. Tänk blott på hans vårmotiv! De ha olika namn, såsom Vår, Skogstjärn, Maj, men över dem alla vilar detta obeskrivbara något, denna underbara stämning, som möter oss under de allra första vårdagarna. Det är, som om man säge, hur skogsbäcken i vild glädje över att äntligen vara befriad från vinterbojan tumlar om i yster dans och hur varje litet strå reser sig i den livgivande solens strålar.

Under de senare åren utställde han flitigt. Såväl Sverigs större städer som Kristiania och Köpenhamn fingo besök av honom, och överallt visade pressen stor förståelse för hans konst.

Nils Holmkvist var en solskensmänniska, men det låg allvar på djupet av glädjen. Man förstod, att han funnit en verklig bakom den natur, som han fäste på duken. I sitt uppträdande var han enkel och anspråkslös. Han visste, att han ännu icke var "färdig", men han strävade målmedvetet mot klarhet och fullkomning. De fattiga hade i honom en trogen vän. Kunde han genom sin musikaliska begåvning — han var även en skicklig violonist — sprida glädje bland dem, som ha det mörkt och glädjefattigt i livet, gjorde han det gärna. Det känns tomt, då en sådan människa lämnar oss. Frid över hans minne!

ESTER NILSSON.

Prostinnan Ida Andræ, Hvena, som den 30 januari fyllde 70 år, har i vida kretsar gjort sig känd genom sin älskvärda, rika personlighet. Men sin make, numera avlidne profsten A. J. Andræ, har hon varit förenad i ett 47-årigt, lyckligt äktenskap. I deras hem i Hvena, en prästgård på landet i den gamla, goda stilen, rådde en sällspord trevnad och gästfrihet. Trots barskaran — varav de fyra sönerna nu äro bemärkta prästmän — räckte fru A. till för många, som nu vid 70-årsdagen tacksamt ihågkomma henne, hennes kloka råd i livets alla lägen och hennes ljusa, glada väsen.

Fröken Edla Carlsson, född den 29 febr. 1850 och dotter av garverifabrikören E. W. Carlsson i Hvetlanda och hans hustru, född Sandwall, startade den dag hon fyllde 19 år den järnhandel i Värnamo, som hon sedan dess oavbrutet innehått och som således den 29 febr. 1919 blir 50 år gammal. Till en början drevs affären såsom en filial av morbroderns F. G. Sandwall affär

Edla Carlsson.

Augusta Fernquist.

av samma art i Jönköping men hon skötte den dock genast helt och hållet på egen hand, och hon övertog den också snart nog även för egen räkning. Motgångar och svårigheter, som ingalunda saknats, har hon med ovanlig energi övervunnit. Då eldsvåda en natt i sept. 1905 förstörde hennes fastighet och föga räddades av boet och lagret, dröjde det icke mer än ett par dagar, förrän hon hade en provisorisk butik i ordning i ett närliggande hus. Anordningar vidtogos genast för byggnadernas återuppförande, och hon har själv största förtjänsten av att fastigheten nu står där som en av de bästa och prydligaste byggnaderna i samhället. Och i den nya lokalen fick affären ökat uppsving. Särskilt under krigsåren har den liksom andra liknande haft fördel av de goda konjunkturena. Under många år skötte fröken Carlsson allt själv och utförde i. o. m. de tyngsta arbeten med fullhjälps kanske tid efter annan av systrar. Först under de sista 15 åren eller så har hon haft mera ständig manlig hjälp. Men ledningen har hon ännu helt och hållet i egna händer.

Ålst av 10 sysskon gjorde hon snart sitt nybildade hem till en tillflykt för åtskilliga av dessa, särskilt efter föräldrarnas frånfalle, och senare även för systerbarnen. Och alla ha hos henne fått lära sig att arbeta och ordning skattas högt. Arbeta och ärlig strävan har hon alltid gärna understött i mån av förmåga. Men att bära sådant till forgs har aldrig legat för henne. Har hon järn i viljan och stål i armen, så har hon guldet i hjärtat. Det veta alla de vänner av rätta slaget som alltid bli så väl mottagna i hennes fina och trevna hem, där hon är allas "moster" Edla.

Helge Krog.

Ranka Knudsen.

Hilma Lundgren.

Ragnhild Nilsson.

Elisabeth Sebardt.

nöjen. "Parfymernas välukt, utseendets behag, klädernas mjukhet, smakens läckerheter, öronens fröjder splittrade sorgligt denna själ, som tycktes helt tillgiven köttet och ett byte för all slags fåfänga." Magdeleines ekipage var det smakfullaste vid hovet och stod ej ens prinsessornas efter. Hennes smycken och små fötter voro dagens samtalsämne, hon var tongivande i modet, folk vände sig på gatan för att beundra hennes ansiktes och figurs skönhet. Till sin biografs beklagande umgingos hon och hennes make också i friänkarkretsar.

Lyckan varade i fem år. Christoffe hade, väl samtidigt med Cyrano — att de varit bekanta vet man intet om, dock uppges Magdeleine ha varit släkt (kusin?) till diktaren, — gått ut i kriget. Snart varit han dödad, i en framstöt vid Arras, men det var ej den enda olycka som drabbade den glada Magdeleine vid denna tid. På mindre än ett halvår miste hon sin man, sin mor och sin bror samt nedkom med ett dödfött barn. De svåra förlusterna tog hon som en Guds prövning och vände från och med nu alldeles

sin håg till de himmelska tingen, spåkte sig och levde sitt liv i bön, bland fångar, fattiga och sjuka. Hennes skönhet försvann, det växte hår på hennes haka, men hon gladdes däråt. Hon dog 1657. Hon var tydligen redan vid Cyranos död 1655 ful och förlorad för världen. För övrigt var hon ju nio år äldre än han. Hela hennes roll i den verkliga Cyranos liv var deltagandet i ett front — och misslyckat — omvändelseförsök vid hans dödsbädd.

Dessa äro de tre kvinnor, som på något vis av traditionen ställts i samband med Cyrano. Man skulle kanske dock kunna tillägga ännu en, sällsamt nog en helt ung flicka, nästan en backfisch: den högst tjugu år gamla och mycket sköna Jacqueline d'Arpejon, dotter till hertigen med samma namn, hos vilken Cyrano ett enda år tog anställning som privatsekreterare men med vilken han snart bröt på grund av dennes bigotteri. Måhända hade hon sin andel i att diktaren med det suveräna föraktet för allt beskydd av mäktiga till sist gjorde ett försök med en patronus. I varje fall ligger det något mer

än ren retorik i den sonett, han tillägnade Mademoiselle d'Arpejon, märklig dels såsom den enda fullt autentiska dikt som finns i behåll av hans hand, dels därför att ensamt där i Cyranos hela produktion skyntar ett stycke av en verklig erotisk böjelse. I något så när ordagrann svensk översättning skulle poemet lyda:

"Förmätne, alltför djärvt ditt hjärta dristar sig att måla solens bild, belyst från gudars länder, ett anlet format av gud Amors egna händer, där ungdom knoppats huld på vårens blomsterstig;

med bågar av korall så röd och ljuvelig en mun sin milda fläkt av rosens anda sänder, ett fäckeligt staket av vita pärländer, som vakt för ett palats det stängslet tyckes mig;

en panna där sitt tätt den unga dygd uppslagit, ditt dagens rena glans sin kyska tillflykt tagit, ett mästerverk där stum själv Mästarn tjusad står;

förmätne, fåvitsk lit du fill din diktkonst hyser, ty detta anlets glans är hennes själ som lyser med evig skönhets sken igenom kroppens vår."

TURE NERMAN.

WORMS OCH DESS HÄSTAR

Ragnar Båge 1917

FRAN KRIGETS MÖDOR TILL FREDENS. EN FLYKTIG ÅTERBLICK PÅ EN MÄRKLIG HÄNDELSE.

DET VAR NATTEN MELLAN DEN 10 OCH 11 december 1918. Över Östersjön sammandrog sig ett starkt oväder, som slutligen övergick i full storm. Vågorna fräste skumhöljda och ilska mot de fartyg, som voro ute i den höga sjön, och många fingo känna på dess påfrestningar.

Kom så fredagen den 13.

Då tilldrog sig i det farvatten, som utbreder sig mellan Bornholm och skånska kusten en högst underlig händelse, som väckte stort uppseende och blev föremål för mycket prat. Till Neptunbolaget kom nämligen ett trådlöst telegram, att en stor tysk trupptransportångare befann sig i sjunkande tillstånd där ute i sjön. Ångaren hette "Worms" och var stadd på resa från Helsingfors till Danzig. I den förra staden hade fartyget inlastat cirka 400 man av den truppstyrka, som tyskarna kvarlämnat i Finland, samt en 500 hästar jämte ammunition, vapen, proviant, foder m. m.

En gång förut hade "Worms", som av tyskarna tagits från bolsjevikerna, varit läck. Under de brådskande krigshändelserna hade den emellertid ej hunnit bliva mer än provisoriskt fästad. Läckan hade nu i den höga sjön ånyo gått upp, så att manskap och soldater måst tagas ombord på en hjälpångare, som åtföljde "Worms". Övergiven, med sin dyrbara hästlast ombord, låg nu ångaren, då underrättelsen nådde Neptunbolaget.

Genast sändes bolagets bergningsångare "Poseidon" till olycksplatsen, och där möttes dess besättning av en sorglig syn. "Worms" hade i det häftiga ovädet fått svår slagsida, och det var inte lätt att komma ombord. Emellertid lyckades det till slut. Man fick upp däcksluckan — och genast kommo lösslitna hästar fram och sträckte upp halsarna runt om luckan, alldeles vilda av först. En man sändes ned med en pyts vatten. Han hade knappt hunnit botten, förrän en av hästarna kört huvudet i pytsen och med ett enda drag tömt den.

Så fort djuren fått vatten lugnade de sig något. Men det blev än värre längre ned. I det ögonblick ångaren fått slagsida hade mer än ett hundratal av hästarna slitits loss och formligen kastats huller om buller om varandra på de lägre ställena, därvid de sparkat och massakrerat varandra på det ohyggligaste sätt. Många hade dödats. Ett sjuttiofotal av de mest skadade blevo omedelbart skjutna för att befria dem från vidare lidande.

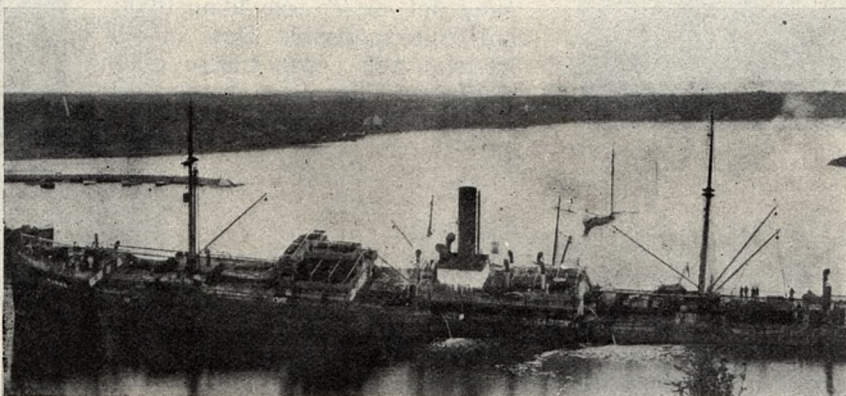
En ännu hemskare syn erbjöd sig på ett annat ställe. Där hade vattnet stigit in över de hästar, som här stodo bundna, och det iskalla badet räckte dem ända till halsen. Deras ögon brunno av skräck och först, säger ett ögonvittne.

Djuren hade då varit utan föda och vatten i 2½ dygn.

"Worms" infördes nu till Simrishamn, där ett

större foderparti och ett antal hästkötare togos ombord, och därefter inbogserades den av Neptunbolagets ångare, "Poseidon", "Argo" och "Helios" till Karlshamn, vars nya hamnanläggning utanför sofabrikens lämpade sig bäst för den provisoriska fätning av ångaren, som var nödvändig.

Länspumpningen vidtog omedelbart, men först

Länspumpningen av ångaren "Worms" i Karlshamns hamn.

och främst träffades anstalter för att lindra de arma djurens lidanden. Sedan vederbörligt tillstånd lämnats, forslades samliga levande djur i land och bereddes stallplatser dels i en större stenbyggnad, dels i stora fält, som anskaffades från Malmö. Sammanlagt 398 djur fördes sålunda i land. Bland djuren befunno sig ett 40-tal mulåsnor. Resten utgjordes av finska hästar, stebb- och kosackhästar, såväl dragdjur som

riddjur. Flera verkligt fina hästar av ädel ras funnos i samligen.

Djuren voro i det hela i god kondition, ehuru de naturligen lidit mycket under de hemiska dagarna på havet. Ehuru ruggiga och skavda till det yttre företedde de likväl, med ett par undantag för kvarka och svårare sårskador, inga farliga sjukdomar. Likväl sysselsattes tre veterinärer med att taga blodprov av varje djur för att få utrönt, om smittosam sjukdom kunde föreligga. Någon sådan förefanns inte, trots att de kommo direkt från kriget och dess strapatser.

Under tiden djuren ägnades all möjlig omsorg, rykt och ans, fortskred arbetet med att inpacka de döda hästkropparna, som funnos kvar ombord, i särskilda transportkärl, vilka därefter översändes till A.-B. Fettindustri. Det var ett, minst sagt, vämjeligt arbete, ty kadavren spredo en ohygglig stank omkring sig, vilken den första tiden, då vinden låg åt land kunde märkas långt inåt kajerna. Men sedan man dränt i det hela med kalkvatten och översprutat kadavren med lysollösning, blev det något bättre. Andock var odören i fartygsrummen så stark, att man fick kväljningar, innan man vant sig något där nere.

Länspumpningen har nu också avslutats, ångaren är slufbesiktigad, den och dess dyrbara last är värderad, läckan är provisorisk fästad, och snart torde dess saga här i landet vara all.

Vi ha alltså i våra bygder fått ännu ett litet krigsminne att lägga till de övriga, ett minne, som vad alla "Worms"-hästarna beträffar, är tämligen påtagligt och som också sitter i länge, detta i synnerhet vad Karlshamn beträffar.

Auktionsdagarna i Karlshamn.

Den, som i medio av januari månad kom resande till det lilla idylliska och annars så lugna

Karlshamn, överraskades av att finna en folkströmning till staden, som man ej i mannaminne bevitnat. Gatorna voro under ett par dagars tid överfulla av folk, och på sina ställen rådde sådan trängsel, att de åkande fingo lotsa sig fram som på ett illa uttryckt farvatten. Frågade man vad orsaken till detta brokiga folkliv var just här, fick man till svar: "Worms och dess hästar!"

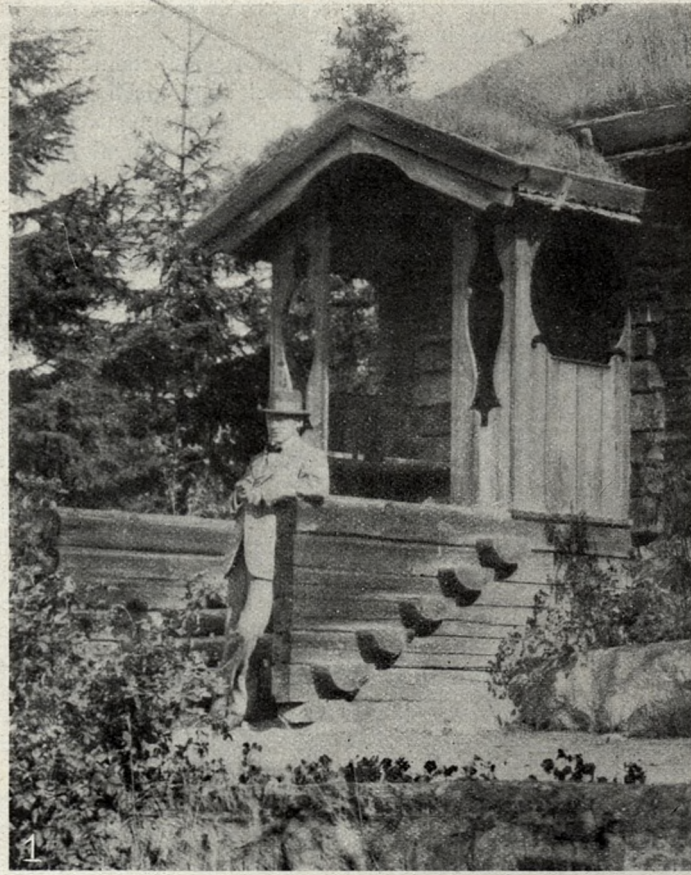
(Forts. sid. 110.)

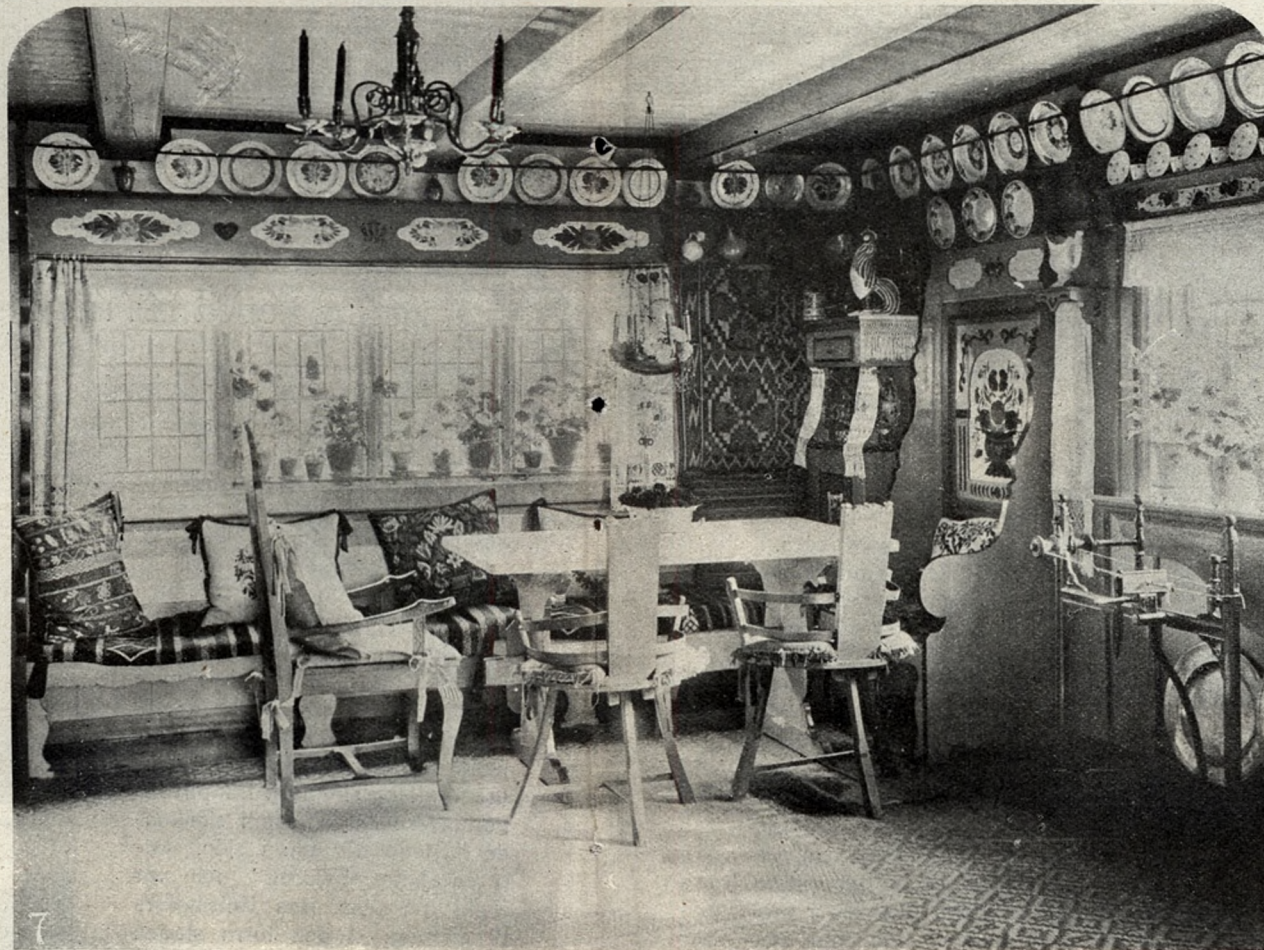
Bortauktioneringen av hästarna från den havererade ångaren "Worms". Foto Falk, Karlshamn.

Hugo Alfvéns sommarhem i Tällberg.

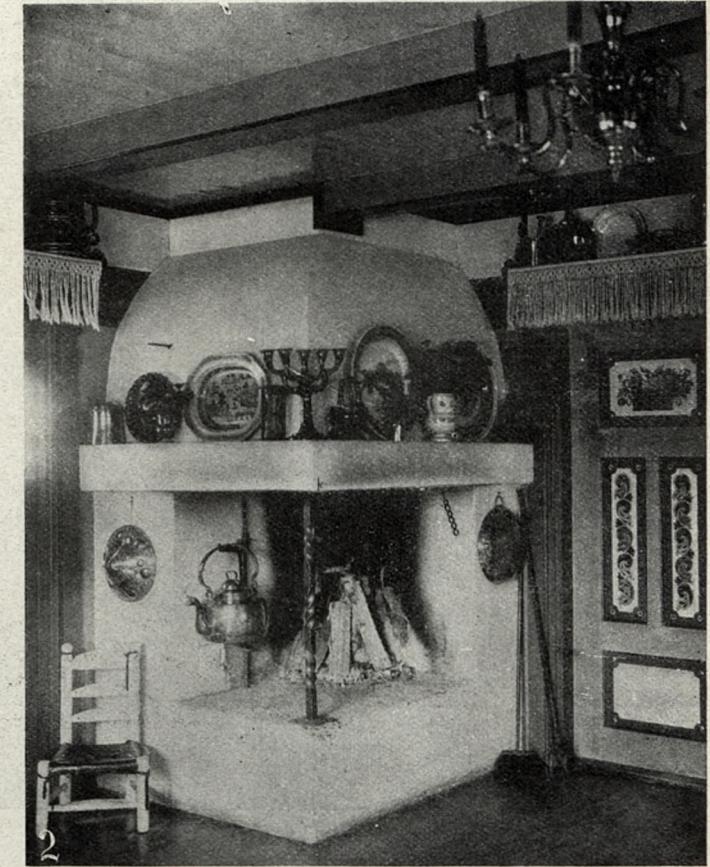
DIRECTOR MUSICES HUGO Alfvén har rejt sig ett sommarhem i det vackra Tällberg, där man har den vidaste, mest upplyftande utsikt över Siljans blå vattenyta. Det är en gammal dalagård, byggd i fyrkant med boningshuset, en tvåvåningsbyggnad i 1600-tals dalsstil försett med torvtråk, höga, vittrappade skorstenar och trevna svalgångar. De övriga tre sidorna av gården utgöres av två härbren, det ena lekstuga för husets dotter och en uthuslänga. Den sandade gårdsplanens mitt prydes av en jättestor oljekruka av lera från Sicilien, placerad på en cirkelrund gräsplan. Den intressantaste delen av gården är kanske musikstugan, inbäddad i grönska, det är en envåningsbyggnad i Leksandsstil. Dess inre är fredelat och i den borte delen dominerar den stora flygeln, den mellersta upptages av en stor

öppen spis och vid fönstret är ett stort skrivbord placerat med välfyllda bokhyllor inom räckhåll. En hemtrevlig rökvrå fulländar det behagliga intrycket av stugans enda rum.

När man från gårdsplanen stiger in i huvudbyggnaden kommer man över en svalgång, där familjen under vackra sommark dagar intar sina måltider, in i en hall. På vänster hand från denna ligger "gammlestugan", matsal eller sällskapsrum, alltefter behag, ett stort, fyrkantigt, färgstarkt rum, där Hugo Alfvén sammanfört allmogeföremål från Skandinavien, Österrike-Ungern och andra länder.

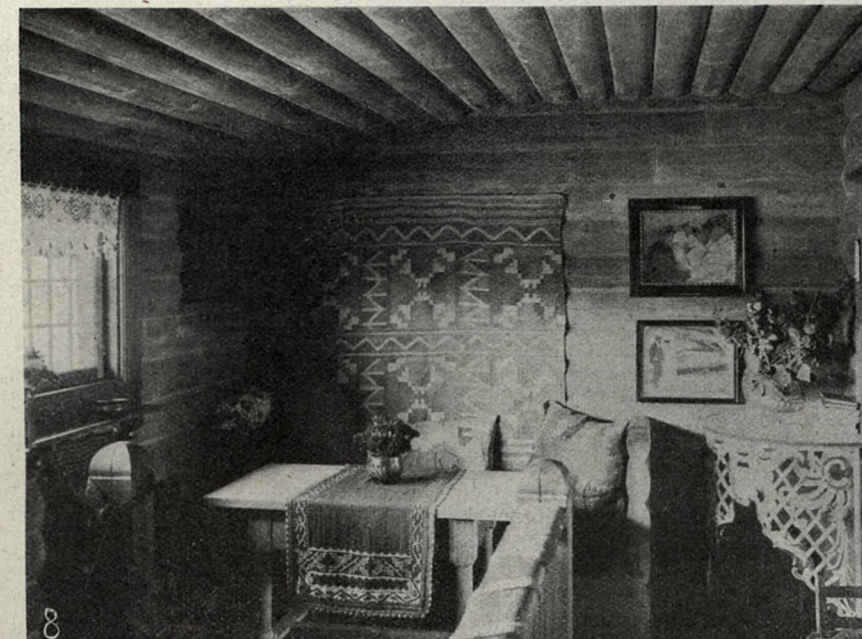
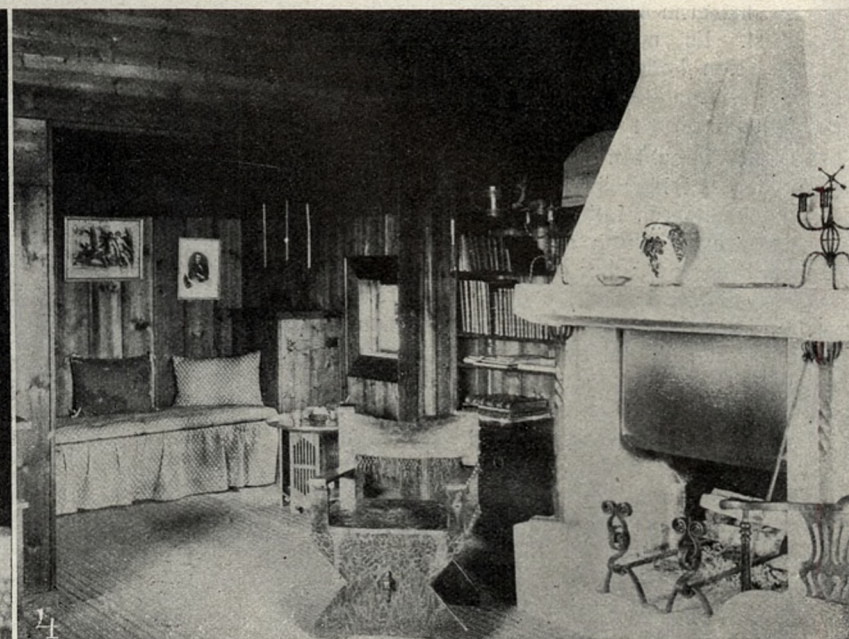
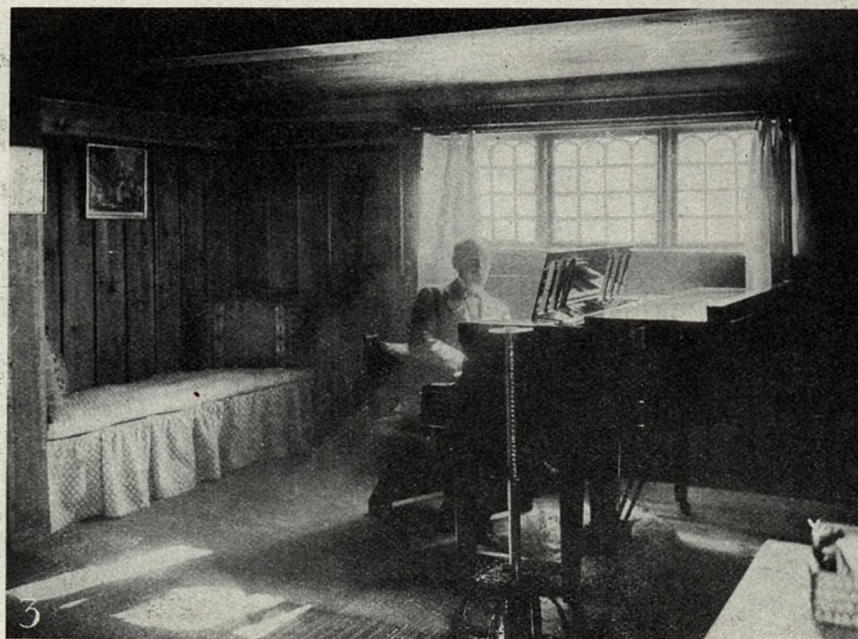
Från övre våningen, där sovrummen ligga, har man en fri utsikt över Siljan, vackrast kanske från svalgången utanför sängkammaren. Detta är ett värdigt och vackert sommarhem för en skapande konstnär.

1. Hugo Alfvén utanför sin musikstuga på Tällberg. 2. Spisvärn. 3. Komponisten vid sin flygel i musikstugan. 4. Interiör av musikstugan. 5. Tällbergsvy från Hugo Alfvéns gård. 6. Exte-

riör av gården och landskapet. 7. Interiör av matvrån i gammlestugan. 8. Hallen i övre våningen. 9. Sängkammaren. Carl Stålberg j:o foto. 10. Utsikt över Siljan.

"Skånes feriebar" — ett beaktansvärt ideellt uppdrag.

För Jön av redaktör Anders Jönsson.

FRÅN STADEN HADE några skolbarn för sommarmånaderna genom greve Philip Bondes å Bosjökloster i Skåne försorg mottagits hos några av godsets underlydande torpare. Den för sociala frågor så intresserade godsherrn tog noga del av dessa barns själsliv och utveckling under den tillfälliga lantvistelsen.

De små hade sitt hem inom storstaden Malmös hank och stör. De hade aldrig varit på landet. De kunde sålunda inte heller ha en föreställning om "hur världen såg ut." Det är naturligt, att deras sociala uppfattning, i den mån de små nu kunde ha en dylik, skulle vara åtskilligt snedvriden. De hade ju inte en tanke på, inte en känsla av att världen kunde bestå av annat än en hopgytning av väldiga stenhus utefter snöräta gator.

De hade aldrig förunnats den upplyftande glädjekänslan av att ute på landet insupa svalkande sköna sommarvindar, hade aldrig känt doften från nyslåget hö, sett grönskande skogar. De hade ingen aning om produktionen på åker och i ladugård. För stadsbarnen öppnade sig nya vida vyer av oanat behag.

Greve Bonde fann glädje i iakttagandet av de små barnens själsliv under denna de många nya intryckens tid. Men han intresserade sig icke mindre för deras fysiska utveckling. Han fann, att lantvistelsen hade ett utomordentligt inflytande på barnen. Dessa blevo pigga och voro mycket läraktiga och villiga. De hyste stort intresse för allt det nya, de fingo se och deltog beredvilligt och med iver på eget initiativ i smågöromålen på betfälden och i trädgårdarna.

Genom att då och då ge barnen en liten penning för utfört arbete, kunde man sporra dessa att utföra värdefulla tjänster till lättnad för lantmannen i dennes många bestyr.

Ovan relaterade iakttagelse gav greve Bonde tanken på vilken fördel lantmännen skulle vinna, om stadsbarnen mera allmänt och planmässigt sändes ut på landet under sommarferierna i stället för att gå kvar i städerna och hitta på odgd.

Bosjökloster åt Ringsjön.

Lantmannen har ont om arbetskraft för sina betfält och trädgårdar. Det är ofantligt mycket rätt ledda, villiga barn kunna utträffa. Å andra sidan skulle det för stadsbarnen vara av än större betydelse att få komma ifrån städerna ett

Greve Philip Bonde till Bosjökloster.

skulle anskaffa ombud i lantsocknarna, vilka ombud skulle väcka förtroende och intresse för föreningens verksamhet samt inrapportera hem, vilka äro villiga och lämpliga att mottaga barn. Därefter skulle antalet feriehem fördelas i proportion till de inom föreningen befintliga städernas barnantal.

Efter dessa allmänna riktlinjer hoppades greve Bonde vinna bästa möjliga resultat av feriebarverksamheten. Föreningen är nu också en verklighet och har fått namnet "Skånes feriebar".

Enligt vad greve Bonde meddelat nedtecknaren av dessa rader, ha från olika delar av vårt land från intresserade ingått förfrågningar angående föreningens omfattning, syftemål, arbetssätt m. m.

— Detta låter ana, säger greve Bonde, att intresset för saken och dess planläggning är mycket stort i olika landsdelar.

Det är emellertid ej nyttigt för saken, att varje förening omfattar för stort område. Det bör därför bildas en liknande förening inom exempelvis varje landskap. Härigenom skulle feriebarverksamheten över landet kunna fördelaktigt ordnas.

Vår interlokutör har också lovat att göra vad på honom ankommer för att sådana landskapsföreningar skola komma till stånd.

(Forts. fr. sid. 107.)

Från den 16 till den 19 jan. bar Karlshamn prägel av detta rastlösa liv, ty då gick nämligen den stora auktionen på hästarna från "Worms" av stapeln vid järnvägsstationen i Karlshamn i närvaro av mer än ett par tusen församlade spekulanter, hästhandlare och främlingar långväga ifrån. Redan på torsdagskvällen hade så mycket främningar kommit till staden, att alla hotell, pensionat o. d. voro överbefolkade, så att man måste låta resten av resandeströmmen hamna i rum i privata bostäder. På aftonen strövade husvilla främlingar genom gatorna och frågade mötande stadsbor efter rum att hyra. Det var underligt att se.

Auktionsdagarna sätte sålunda på staden en prägel, som man sent glömmet. Kulmen av brokigt folkliv nåddes vid själva auktionsplatsen och i och omkring häststallarna. Det gestikulerades, det pratades och köpslogs utan ände.

Djuren fördes fram på en lång gång, som löpte

igenom folkmassan förbi tribunen, där auktionsförrättaren, tyske konsulten m. fl. hade tagit plats.

Buden blevo redan första auktionsdagen både livliga och höga. Sålunda betalades i regel ett medelpris av 1,400 à 1,500 för en häst under första försäljningsdagen. Andra dagen stego priserna ytterligare i höjden, beroende på att det i allmänhet var bättre djur, som då gingo under klubban. Rekordsiffrorna för resp. fredagen och

lördagen för en häst voro 3,710 kr. och 4,500 kr.

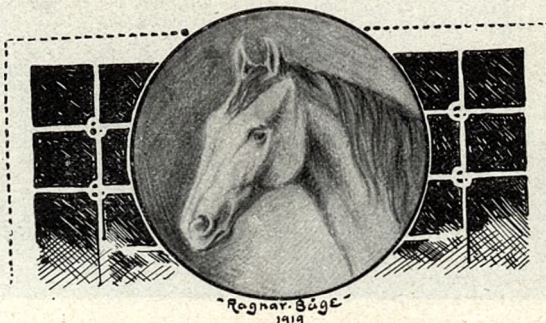
Så raskt gick auktionen undan, att det på en och en halv timma såldes 107 djur. Många hästhandlare köpte flera djur, en uppköpare från Malmö köpte ensam ett 70-tal djur.

Det blev sålunda, när man betänker djurens allmänna "ruggiga" tillstånd, mycket goda priser, som auktionisten ropade ut. Också inbringade auktionen för 388 djur en totalsumma av cirka 525,000 kr.

Det skådespel, som upprullades efter den egentliga auktionens slut, var minst lika sevärt som själva försäljningen. Då vidtog nämligen en högst animerad och privat "hästbytarmarknad", vars många dräpliga moment helt visst av åskådarna skall länge bevaras i tacksamt och troget minne.

Nu äro alltså Wormshästarna utplanterade på skilda håll, äntligen komma i ro efter sin handelserika färd både i fiendeland och på neutral mark.

RAGNAR BÅGE.

Medan ridån är uppe.

VI SOM ÄRO SÅ BEDRÖVLIGT EFTERBLIVNA att vi ännu räkna med "gymnasistpoeten" Henrik Ibsen som en skald av en viss rang, ha skäl att vara glada åt Intima teaterns framförande av "Byggmästare Solness". Icke som om skådespelet vore alldeles oantastbart i sin pressande symbolik och sin här och var poserande djup-sinnighet. Byggmästaren är ju nog så sett en vardagsmänniska och hans rädsla för ungdomen ingenting annat än varje yrkesutövaras motvilja mot konkurrenter, som kunna tros sitta inne med nyare idéer och större initiativkraft. Nej, det fängslande ligger i dubbelspelet, undermeningen, detta Ibsenska skeende i vad som sker. — Konstnärskallet är ett tragiskt kall, en kamp på liv och död mellan människan och hennes geni. Det kräver offret av livslycka, av ro och sinnesjämvikt — och därför är det konstnärliga skapandet ett martyrium, en hetsjakt utan slut. Byggmästare Solness är Ibsens syn på sig själv, en diktares bekännelse om sin själs ökenvandring utan hopp om att nå en oas, där han kan få vila ut och känna sig som en människa bland människor. Ungdomen, som i Hilde Wangels lockande skepnad korsar hans väg, ger honom endast en ny oro och driver honom till sist mot undergången.

Herr Lars Hanson hänger sig synbarligen med entusiasm åt rollen och han spelar den med intelligens. Stryker kanske under väl mycket ibland och kan i vissa moment inte fritagas från affektation. Fru Bosse som Hilde är tekniskt glänsande, men med omedelbarheten kan det stundom vara så och så. Hon har ögonblick, då hon fånglar med sin charm och sin kvicka poängtering av en stämning, en tankegång, men åter andra, då gest, minspel och tonfall fastna i det teatraliska. Fru Appelberg har gjort fru Solness till en gengångerska, som kommer en att tänka på den Ibsenska pjästiteln När vi döda vakna.

Emellertid — programmet är med förtjänster och brister intresseväckande och borde länge kvarstå på spellistan.

Henry Bernsteins skådespel "Toto", Dramatiska teaterns senaste nyhet, behandlar en åldrigs kärlek till en ung kvinna, ett pjäsmotiv som särskilt franska författare gärna syssla med. Bernsteins har fattat sitt ämne med ett kärft grepp; sammanfört en fräck, lastbar och njutningslysten parisflicka ur borgarklassen med en halvsnill politiker och tidningsman, som lidelsen förblindat, så att han ej ser vilken liten vampyr han råkat ut för. Hur det skall avlöpa förstår man redan i första akten, men detaljerna innan den stackars karlen ställs inför katastrofen, äro i varje fall så dramatiskt välturnerade, att Toto har blivit ett effektivt teaterstycke — om också ingenting därutöver. Den bästa behållningen ger hr Emil Hillberg i utförandet av mannens roll. Det är en karaktärsanalys, som ej ett ögonblick sviktar, en träffsäker skildring av ett åldrat manligt temperaments känslor, som kärleksbegäret slagit sin klo i. Den i och för sig grunda rollen vinner genom skådespelarens utförande i fördjupning och tragisk kraft. Och en sådan artist skall vår sceniska konst snart gå miste om!

Fru Stina Hedberg hade iklätt sig Totos lättfärdiga och grymma hamn, men därvid stannade det också. Av Toto själv kom ingenting i dagen. Man kunde möjligen tilltro henne en smula okynne och vanlig flickaktig ytlighet, men det förhärskande i hennes natur: det lastbara, cyniska och egoistiska betonades icke. Endast utbrottet i

slutscenen gav någon illusion, men där svek återigen rösten.

I de viktigaste birollerna utmärkte sig fru Zanderholm samt hr Bror Olsson och Gustaf Molander.

Anders de Wahls jubileumsrecett på Dramatiska teatern fick naturligtvis ett glänsande förlopp. Det är för övrigt för litet sagt. Stockholmarne kunna konsten att hylla sina sceniska favoriter, och i fråga om Anders de Wahl slog de i sanning ett hyllningsrekord. Programmet, Arthur Schnitzlers "Den stora scenen", och Stephan Zweigs "Komedianten", lämpade sig utmärkt med sitt betonde av skådespelaryrkets kamp för höga ideal å ena sidan, dess ihållighet och krasshet å den andra. Och jubilaren spelade med en ungdomlig inspiration, som fullständigt fascinerade publiken, en publik i gala och resresenterande alla de samhällskretsar, dit Anders de Wahls konst nått fram och slagit djupa rötter. Efter föreställningens slut dånade applåder, regnade blommorna, fyllande hela scenen, och skalden Nils-Magnus Folcke föredrog en hyllningsdikt till skådespelaren, varefter följde hurrarop och fanfarer. Jubilaren tackade, djupt gripen, med några enkla, innerliga ord, som utlöste nya applåder och nya hyllningsbevis från salong och scen. Nordstjärneorden och ett fackeltåg av Dramatiska teaterns elever avslutade den sceniska festen, varefter den kulinariska, ej mindre solenn, vidtog å Grand Hotell.

Stephan Zweigs "Komedianten", vilken av Anders de Wahl översatts till svenska på flytande blankvers, är utkommen på Albert Bonniers förlag i en elegant upplaga, försedd med fina och karaktäristiska scenbilder från dr Goodwins ateljé.

ARIEL.

Vasateatern har som nyhet lagt sig till med ett tyskt lustspel med den mångtydiga titeln "360 kvinnor". Författaren är Johannes Berliner och stycket har översatts till svenska av Gunnar Klintberg. Vasateaterns publik fick sina förväntningar spända på något pikant genom den lovande början, då det nygifva paret, herr Winnerstrand och fru Ester Sahlén, från bröllopsmiddagen anlände till sitt nya hem. Men dessa förväntningar gäckades i fortsättningen, ty ett tyskt lustspel är ingalunda att likställa med de franska farser, som denna teaters publik har blivit van vid. De äro för det första roligare — åtminstone ibland — och för det andra skabrösare än vad den moraliserande för-

Fröken Ronny Johansson, den unga danskonstnärinnan, har i dessa dagar uppträtt i Stockholm och blivit synnerligen väl mottagen av publik och press. Fröken Johansson finner särskilt lyckliga uttryck för det burleska och skålmska i den musik hon tolkar. Griegs Bonddans, som vi här återge en bild ur, ger henne tillfälle att utveckla sin skapande komiska fantasi.

In memoriam.

FÄRJOR KOMMA och färjor gå,
rökar bolma och brista.

Se, på Skeppsbron, där busar stå,
färdas en död i kista.

Låge jag där,
funnes det här
ingenting mer att mista.

Sitter jag här intill glada lag,
gräver djupt i min ånger:
ingen syndat så grovt som jag —
syndare tusen gånger.

Hatet förgår,
kärlek består,
fyller mitt bröst med sånger.

Sjung dig, min själ, från grubb-
let fri!

Sjung, när tankarna värka!
Giv mig, kära, din melodi
min spruckna sång att förstärka!

Vingar har du,
svingar dig nu
högre än luftens lärka.

ANE RANDEL.

Harriet Bosse och Lars Hansson som Hilde Wangel och Byggmästare Solness i Henrik Ibsens skådespel "Byggmästare Solness" på Intima teatern. Pressfotobyråns foto.

fattaren till "360 kvinnor" med sin pedagogiska pekpinne lyftad i tid och otid har lyckats åstadkomma. Ormen i fru Sahlins och herr Winnerstrands paradisk uppträder i fru Winnerstrands synnerligen tilltalande skepelse. Hon spelar en vacker, ung kvinnlig advokat, som från sin högre moraliska och intellektuella ståndpunkt på själva bröllopskvällen sätter den lilla frun in i männens lägre moral och kvinnans plikter att hålla idealitetens fana högt i äktenskapet. Den lilla frun, som är en liten gås, lyckas så fort hon blir ensam med sin man ställa till en storartad äktenskaplig scen genom att fordra att få veta vem som är hans första kärlek. Och som mannen icke äger någon större fingerfärdighet i att reda upp en oväntad trasslig härva, kallar han sin vän, advokaten Oswald, herr Lindlöf, till hjälp. Från en parodiskt upphöjd juridisk ståndpunkt, som imponerar på den lilla frun, lyckas denne så småningom återföra de två unga människorna i varandras armar och försäkras sig själv på ett fämligen lättvindigt sätt om den lika charmant som emanciperade kvinnliga advokaten, sedan han först avslöjat hennes motiv för inblandning i det nystiftade äktenskapet som gammal, förlegad svartsjuka.

Uppslaget, fast icke vidare nytt, ger vissa möjligheter till situationskomik, men efter en svag ansats med en rätta, som skrämmer unga frun i första akten, överger författaren alla försök i den vägen. Icke heller bjuder dialogen på några överväldigande roliga poänger. Det torrt predikande som fru Winnerstrand och herr Lindlöfs roller innehålla i övermått, lyckades visserligen deras spel — i synnerhet den förras — till en viss grad överskylla, men vad skall man säga om de bägge huvudpersonernas roller? Fru Sahlin strävade ärligt att ge så många nyanser

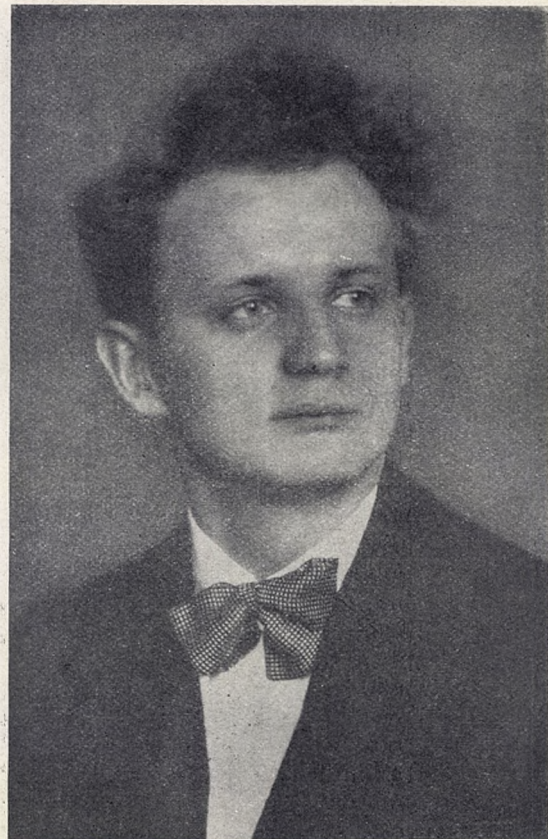
av flickaktig naivitet som möjligt åt den lilla frun. Det må förlätas herr Winnerstrand, som författaren beskärnt ännu färre tillfällen till omväxling som den förorättade äkta mannen om han föreföll en smula frött på det hela. Det är att konstatera, att den fulltaliga publiken tycktes road.

ETH. K.

M:me Kousnezowas gästspel å Kgl teatern avslöts med Aida och Thais, av vilka partier Aida lät hennes klockrena stämma och mönstergilla sångteknik komma helt till sin rätt. Dramatiskt ger ju partiet inte anledning till någon djupare karaktärisering, men sängerskans sceniska rutin åstadkom i varje fall en acceptabel bild av den olyckliga slavinnan. Herr Ohrströms Radamés och fröken Schillanders Amneris utmärkte sig fördelaktigt i sången, men spelet är ännu ofritt och operonligt.

Vad den ryska gästen beträffar lämnar hon ej Stockholm, ehuru hon lämnar operan. Hennes repertoar omfattar också operetten och när dessa rader gå i press visar hon sig på Oscars teaterns tiljor i Geishans kimono. En norsk företrädarska i rollen, fru Erica Darbo, ådagalade en poetisk uppfattning i förening med en välklingande sång.

Konserterföreningen har haft ett kärkommet gästbesök av Wilhelm Stenhammar, som uppträdde både i egenskap av dirigent och exekutör. Vi fingo till livs Jean Sibelius symfoni nr 3, som väl knappast hemför någon större ära åt sin upphovsman. Den är söndersliten och egensinnig som en människa besatt av dåligt lynne, och om musikerna av facket kunna njuta av den orkestrala sinnrikheten, kunna de andra åhörarna svårigen göra annat än önska sig ut ur symfoniens svärfattliga inbillningsvärld.

Pianisten Wilhelm Kempff.

Men de fingo ersättning i Bachs klara och friska Brandenburgkonsert nr 5, där Wilhelm Stenhammar utförde pianostämman samt hrr Richard Burgin och Orion Östman violin- och flöjtpartierna. De tre artisterna voro fullt jämförliga med varandra i uppfattning och besjälade spel. Konserten avslöts med Beethovens första Leonorauvertyr, som ej uppförts här förut, enligt programmets meddelande. Den bär förvisso sin mästares stämpel, men äger ej de båda andra uvertyrernas glans och lidelse.

En ung dansk sångare, hr Jörgen Bendix, gav nyligen en romanskonsert i Musikaliska akademien och väckte uppmärksamhet med en omfångsrik stämma. Någon romansångare i egentlig mening är han dock icke — ännu.

Så mycket anmärkningsvärdare blev den konsert, som en tysk pianist Wilhelm Kempff några afnar senare avhöll i samma lokal. Här är ordet musikgeni fullt på sin plats. Besjälad uppfattning, teknisk fulländning och ett temperament som spände över vida områden — det är Wilhelm Kempffs signatur som konstnär. För dagen tillåter vårt utrymme intet detaljömmande, men vi återkomma efter hans nästa konsert den 20 dennes.

ARIEL.

“Än kommer dag, än är ej allt förbi.”

Ett öppet brev till friherrinnan Annie Akerhielm.

TILLÄT, ATT JAG MED DESSA RADER vänder mig till Eder direkt. Jag kan på detta sätt ge en mera omedelbar form åt de tankar, känslor och syner, som Eder artikel "Det skymmer" i Idun för den 26 jan. väckt inom mig.

Det ligger fjärran från mig att vilja polemisera mot Eder, så mycket mindre som jag måste ge Eder rätt i nästan allt vad Ni säger. Jag har ofta tänkt på Eder under dessa sista fasans månader, ty jag visste vad Ni kände och jag delade Edra känslor. Båda två ha vi mistat våra drömmars och våra minnens Tyskland. Vi älskade detta land ej blott såsom Göthes och Schiller, Kants och Fichtes Tyskland, utan även såsom Ottonernas och Hohenstauffernas. — A propos detta, så kan jag aldrig förstå det myckna talet om tyskarna som en uppkomlingsnation, som först på senare tiden skulle framträtt i historien och spelat en kulturell roll. De, som så yttra sig, måste vara alldeles okunniga om Tysklands lysande medeltidshistoria och tidiga insats i världslitteraturen; de måste aldrig hört talas om Nibelungerna och

HYLINS PARFYM I PULVER

”GLOIRE”

bör ej förväxlas med puder. Hylins parfym i pulver är nämligen koncentrerad parfym i pulverform framställd enligt af oss upfunnet förfaringsätt. En ask af detta pulver innehåller mera koncentrerad parfym än en flaska flytande parfym till samma pris.

Hylins parfym i pulver möjliggör äfven i motsats till flytande parfym en genomgående diskret parfymering af kläder, hud och hår. Allt kan parfymeras med "Gloire" parfym i pulver. Lämnar inga fläckar å ömtåliga väfnader.

"Gloire" parfym i pulver (odeur "La Couronne", Liljekonvalj och Syren) utmärker sig för en utsökt fin och varaktig doft och är den eleganta världens parfym par préférence.

Till salu i alla parfymaffärer. Pris Kronor 3: — per ask.

Hylin & C:os Fabriks-Aktiebolag, Stockholm.

Fyrtornets
Radhes
Ansjovis
i Ostronsås samti
GAFFELBITAR
finnes nu att tillgå i glasburkar med
skruflock samt 1/4 och 1/2 bleckburkar.
A.-B. Sveriges Förenade
Konservfabriker
GÖTEBORG Kungl. Hoflev.

Till tvätt
och diskning!
Ersättning för tvål och såpa.
GAHNS
TVÄTTEXTRAKT
graderade flaskor.
En flaska till 100 liter vatten
Om bruksanvisningen följes
erhålles tillfredsställande resultat.

FÖRSÄKRINGS-AKTIEBOLAGET
NORNAN
Olycksfall- och sjuk-
Skadestands-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.
Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

RAPID- BORAX

**Renaste och dry-
gaste borax för
toalett- och hus-
hållsändamål. - -**

Tillverkas av
Aktiebol. Oxygenol
Kungl. Hovleverantör.

Gudrun, om Walter von der Vogelweide och Wolfram von Eschenbach, för att endast nämna några namn ur högen. —

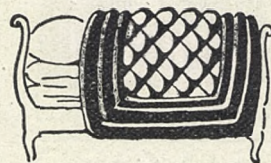
Som sagt, mer än någon annan förstår jag den bittra besvikelsens och hopplöshetens känsla, som gripit Eder vid åsynen av vad som hänt och händer både utomlands och i vårt älskade Sverige. Allt vad Ni säger är så sant, så träffande, att jag aldrig skulle kunna vederlägga det, om detta vore min avsikt. Men det är det ej. Jag skulle endast vilja dra en annan slutsats av Edra premisser än ni gör. Ni säger: därför, att det står så illa till, vill jag ej längre bry mig om den yttre världen, ej tänka på den, ej skriva om den. Jag däremot skulle hellre vilja säga: därför, att det står så illa till, måste var och en, som inser faran, kämpa till det yttersta för att rädda vad som räddas kan. "Det skymmer" — det är sant. Men... "än kommer dag, än är ej allt förbi."

Jag skulle vilja söka upp några ljusglimtar, till tröst för eder och många andra. Men det är endast syner och sinnebilder, som tränga sig på mig, och de äro ej mycket värda, som argument betraktade. Men låt mig i alla fall nämna ett par av dem. Då jag läste Eder artikel, kom jag att tänka på den döende Attinghausens ord i Schillers Wilhelm Tell: "Das Alte stürzt, es ändert sich die Zeit, und neues Leben blüht aus den Ruinen". För närvarande ha vi blicken fästad endast på ruinerna. Vi ha svårt för att tro, att något kan spira därur. Men den bild Schiller använder är ej någon meningslös metafor, den är gripen ur verkligheten. Jag har ofta sett den besannad i bokstavig mening. Ett exempel bara: I byn Ringgenberg vid Brienzersjön, nära Interlaken, ligger en kyrka, som är byggd på ruinerna av en gammal rovriddarborg. På toppen av det förvittrade fyrkantiga tornet växer en gran. Hur har den kommit dit och varifrån har den fått sin näring? De flesta skulle, ifall man frågat dem, om en gran kunde växa på ett kyrktorn, ha svarat nekande. Och likväl står den där, ett ojävigt vittnesbörd om sanningen i Attinghausens ord: "und neues Leben blüht aus den Ruinen".

En annan syn från mitt hemland dyker upp ur mitt minne och förvandlas till en symbol. Den, som vistats i högälperna, vet på vad vis nattens mörker småningom förvandlas till ljus. Ej oförmedlat och jämnt fördelat som på slätten utan på ett om jag så får säga mera dramatiskt sätt. Först ligger allt försänkt i mörker. Ofta genombrytes det icke ens av en stjärnas glitter, ty de lägre bergstrakterna äro ju allt som offast insvepta i tät dimma. Men med ens överstrålas den högsta bergstoppen av ett rosafärgat skimmer — och där en till — och ännu en. En purpurglans breder sig över snöfält och glaciärer. Det är dock endast enstaka punkter, som upplysas, de högstbelägna, de mest fristående. Småningom tränger ljuset ned till de lägre och de lägsta topparna; men alljämt ligga dalarna försänkta i mörker. Dock även dem når till sist det livgivande, välsignade ljuset.

En tredje bild hägrar för mitt inre öga, en syn från ett helt annat område. Jag ser profeten Elia stadd på flykt ut i öknen, dignande under ginstbusken med det förtvivalade utropet: "Det är nog. — Så tag då, Herre, mitt liv. Jag är ej bättre än mina fäder". Nyss hade han vunnit sin stora seger på berget Karmel, han hade förhärligat Jahves härlighet inför hela Israels folk. Han hoppades bli sitt fosterlands store reformator, som skulle nedslå all ondska, besegra alla falska gudar. Och nu ligger han övergiven i öknen, en bitfog man, maktlös, hopplös, och över hans förtorkade läppar banar sig det bittra ordet: "Det är nog", och bönen

DUN TÄCKEN

Varma, hållbara,
eleganta.

J. SVENSSON & BOURGHARDT
Täckfabrik och Fjäderrenseri
VINSLÖF.

Katalog
på
begäran.

Rikstol.
20 a
121.

**PHOSPHO-
ENERGON-
PILLER**
FÖRORDAS AV LÄKARE
"vid allmän svaghet,
nervositet, överansträngning och sömnlöshet."
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Konsultant PROFESSOR A. VESTERBERG."

STEINWAY
Ensamagentur: Steinway & Sons
Lundholms Pianomagasin
Jakobsbergsgatan 39, Stockholm.

NORMAS FRUKTGELÉPULVER
Ca 35 gram gelépulver giver ca 650 gram delikat Apelsin-, Citron-, Hallon- eller Körsbärgelé.
Finnes i alla välsorterade affärer.
AKTIEBOLAGET NORMA
KEM. TEKN. FABRIK,
STOCKHOLM I.

Löfmark & Haglunds
PIANO
HOVLEVERANTÖR, MALMÖ.
Säljes även på avbetalning.

Söker Ni förbindelse?
med Värmland?
bör Ni annonsera uti Värmlands
Äldsta och enda dagliga tidning
Nya Wermlands-Tidningen, Karlstad
Grundl. 1886. - Nuv. namn sedan 1880.

Borstar.
1 duss. 1:ma **skurborstar** och
1 duss. 1:ma **grytborstar** exp.
för sammanlagt **10: - kronor**
mot efterkrav + porto.
Ingen bör försumma detta enastående tillfälle. Rekv. gen. hos
Hugo Hansson,
Landskrona.

Lägg i kokboken

eller anslå i köket »Några beprövade recept för bakning av tårter m. m. med Gooda-Jästmjöl». Det är de bästa recepter för det finaste jästmjålet. Burkar à 15, 25 o. 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.

Uti

SPARKOKARE

är brännstov det förmånligaste bränslät, varför vi uppmana envar, som är innehavare av en dylik apparat, att från oss rekvidrera en hektoliter som prov; då därigenom erhålles det mest idealiska bränsle såväl i fråga om prisbillighet som bekvämlighet.

Brännstov lämpar sig dessutom till spisar, galler och insatser i kakelugnar; ävensom till olika kaminer, såsom Mikado, Viking m. fl. samt värmeledningspannor o. dyl.

Förse Eder därför genast med **prima maskinpressad brännstov från Olaus Olssons kolimport aktiebolag.** Telefon: Nannarop Olaus Olssons.

Grått Cheviot-Strumpgarn säljes i mindre poster mot postförskott till kr. 15; 90 pr kg. Garnprov mot 12 öre i frimärken. KRISTINEDALS, Lidköping.

För den nyfödde

Komplett utstyrel, stora praktiga plagg välsytt av alla bästa tyger. Pr kartong Extra elegant 12,50. Praktigt sänglinne 20 kr. finaste piquétröjor 4 kr. Bärmantlar 6 kr. Fru Caspersson, Järntorgsg. 3, Örebro.

Lek-Kamraten

heter barnens roligaste tidning. Arspris endast kr. 3; 25. Provnummer gratis. Prenumerera på posten eller hos Lek-Kamraten, Stockholm C.

Levnadstolkningar

utarbetas av erkänt skicklig astrolog. Uppgiv födelsedag och år, födelseort, namn och fullständig adress, samt bifoga 30 öre i frimärken. Aberopa denna tidning.

Astrolog Wilh. Leidner, Strömgatan 10 Kalmar.

VOLTA elektriska resestryckjärn, pedpäckas först i kofferten.

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA

ULVSUNDA PR. STOCKHOLM. UTSTÄLLN. BIRGERJARLSG. 24

om befrielse från jordelivets elände. Vad får han för svar? Först eld och storm och jordbävning, sedan ett ljud av ett sakta susande och till sist det märkliga frösteordet: "Jag skall låta igenbli va sjutusen i Israel, som icke böjt sina knän inför Baal". Elia trodde i sin förtvivlan, att det ej fanns en enda, som stod på hans sida, men nu fick han veta, att de, som ej tillbett avguden, räknades i tusental. Denna upptäckt ingav honom kraft och mod att fortsätta kampen.

Finns det ej sådana kraftkällor även för oss? Jag kan inte tro, att den yttre världen i längden skall förbli död för Annie Åkerhielm, lika litet som jag kan tro, att den jord, som nu ligger begravnen under sitt bärfäcke av snö och is, aldrig mera skall frambringa blommor och frukter. För min del hyser jag ett oförbränneligt hopp, att alla livets goda makter skola segra till sist. Jag anar redan blommor, som skola spira bland ruinerna. Jag ser redan några solbelysta toppar höja sig över det omgivande mörkret. Jag tror, ja, jag vet, att det ännu finns skaror av guddhängivna eller annars ädelt sinnade män och kvinnor, som ej böjt knä för tidens falska gudar. Jag tror framför allt, att kristendomen ej spelat ut sin roll. Först nu, då den frigjort sig från en snäv ortodoxi och en ensidig pietismens tryckande band kan den bli, vad Mästaren ämnat den att vara, ett salt, en surdeg, ett ljus för hela världen, ej blott för enstaka själar. Här i vårt land förebådas denna kristendomens förnyelse av den kyrkans renässans, som utgår från ärkebiskopsgården i Uppsala och som förfogar över en hel falang av entusiastiska unga krafter. Den förebådas av en sådan företeelse som Birkagården, Nathanael Beskows skapelse, en fyrbåk mitt i Stockholms arbetarvärld. Och icke minst — om vi nu låta blickarna ströva ut över våra landamären — icke minst bebådas den av missionens våldiga uppsving, som till och med krigets förlamande inflytande och det bedrövliga intryck, som de kristna nationernas ömsesidiga mördande måste ha framkallat hos våra hedniska bröder, ej förmått ödelägga. De, som följt med denna rörelse — som de flesta tyvärr knappt ha någon aning om, tack vare djupt rotade och för länge sedan vederlagda fördomar — de veta, att den helt enkelt är en av nutidens mest storslagna företeelser, ej blott i religiöst, utan också i kulturellt avseende. Den är den sanna Internationalen, som fortare än något annat kommer att återknyta de brustna banden mellan och på samma gång verka förnyande och befruktande på de nationella kyrkorna i den gamla världen.

Det är ej en yllig och naiv optimism, som dikterat dessa rader. Som Ni vet är jag ej en oprövad ungdom, som invägar sig i illusioner. Ett ganska långt liv, som ej alltid varit en dans på rosor, har lärt mig att aldrig misströsta, varken för egen del eller för mänsklighetens. Därför skulle jag vilja be alla, som fått ögonen öppna för tidens allvar, att värna — icke om sådant, som överlevat sig själv och som måste försvinna — men om alla de livsvärden, som vi ej kunna och vilja undvara, våra religiösa och sedliga ideal, vår nationella egenart, våra finaste, ädlaste traditioner, vår allmänbildning... Jag skulle vilja be alla mödrar att uppfostra sina barn så, att det aldrig måtte saknas en elit, som kan förmedla vårt dyrbara kulturarv till kommande släkten. Och till sist skulle jag vilja be Eder, kära Annie Åkerhielm: slut inte in Er i Er lilla privatvärld, stäng inte fönsterluckorna, lägg ej ner Er fina penna, som säkerligen ännu har många goda böcker, många vackra, sanna tankar att skänka oss. —

HÉLÈNE WELINDER.

Norrviken, februari 1919.

Sport-

Dräkter, Pälsar, Kappor, Koftor, Mössor, Scarvs.

Kr. 38:- Sportgarnityr Kr. 38:-

bestående av mössa, kofta och scarvs.

PAUL U. BERGSTRÖMS A/B

Damkonfektion.

Drottninggatan 74.

LEDIGA PLATSER

BILDAD, något äldre, enkel, flicka, kunnig i matlagning, får genast plats i villa på landet att tillsammans med mor och dotter sköta hushållet. Vattenledning, elektr. ljus och värmeledning. Svar med betygsskrifter och referenser samt uppgift om lönepretentioner till »Fru U.», Igelsta.

EN BARNKÄR OCH PALITLIG barnsköterska som verkligen kan ta hand om tre större barn i ålder 3, 5, 6 år får bra plats den 1 mars d. å. Endast fullt pålitlig torde reflektera. Svar till »Barnkär och pålitlig, Iduns exp. f. v. b.

ENKEL BÄTTRE FLICKA kunnig i matlagning o. sömnad samt barnkär erhåller plats i Jämtland som fruns hjälpredda. God lön till den som har fina rek. Svar till »1 Mars 1919», Iduns exp. f. v. b.

EN ANSPRÄKSLÖS glädlynt flicka från gott hem, något kunnig i matlagning samt sömnad, erhåller plats nu genast att tillsammans med modern utan jungfru sköta ett mindre hem. Familjen består av 2 vuxna personer samt en flicka på 1 år. Flicka med håg för trädgårdsskötsel föredrages men fordras ej. Vederbörande kommer att anses som medlem av familjen. Lön 20 kr. Sv. med foto. till »Ömsesidig hjälp» p. r. Västerås.

I LITEN FAMILJ (2 små flickor finnes) önskas en anspråkslös, barnkär yngre flicka från gott hem, något kunnig i matlagning o. sömnad, att tillsammans m. modern utan jungfru sköta om hemmet. Platsen tilltr. d. 1 april d. å. Ins. bet. o. löneanspr. jämte foto, som återsändes, till »A. P. Fullt pålitlig», Falköping R. p. r.

EN FLICKA med goda rek. fullt kunnig i matlagning får genast plats i liten familj i Göteborg. Svar med betyg, foto och löneanspråk till »1 Mars 19», Iduns exp. f. v. b.

EN SAMVETSGRANN och pålitlig enkel person om 30 à 40 år, kunnig och villig att vid förekommande fall själv förestå hemmet, liten villa i Stockholms närhet, erhåller genast god anställning. Svar, helst med foto och referenser till »Ung juristfamilj med två barn», under adress S. Gumaelii Annonstryck Stockholm f. v. b.

I 2 PERSONERS herrskapshushåll sökes en flicka som vill gå frun tillhanda med alla husliga göromål. Sv. till »Redbar Flicka», Annonskontoret Svea, Norrköping.

MEDELÅLDRERS DAM (något nervös) önskar som sällskap och hjälp, glad, trellig 30 à 35-årig dam, helst sjukvårdskunnig samt husligt intresserad. Svar med foto, uppgift om föregående befattning, referenser, betygsskrifter till »Dalarna 1 mars», Iduns exp. f. v. b.

BARNHUSA eller enkel bättre flicka, som haft dylik plats förr, villig deltaga i husliga sysslor samt servering får god plats den 1 mars. Bästa rek. önskas. Svar genast med betygsskrifter samt foto till Fru S. Sterner, Föreningsgatan 2. Göteborg. HUSHÅLLSFROKEN, ej för ung, kompetent i matlagning, inkokning och konservering samt för övrigt i allt vad som till ett bättre hus hör, erhåller högt avlönad plats 1 Maj i fin familj i Skåne. Sökanden bör vara sjuknigg, van att handleda tjänare samt äga gott ordningssinne. Betygsskrifter, åldersuppgift, lönepretentioner samt om möjligt foto, torde insändas till »X. Y. Z.», S. Gumaelii Annonstryck, Malmö f. v. b.

ENKEL BÄTTRE FLICKA, kunnig och villig att ensam sköta ett hem, får god plats i liten familj, 3 pers. Svar med rek., löneanspråk och foto till »E. Familjemedlem», Stockholm, Iduns exp.

SKÖTERSKA får plats till 1 barn, barnfröken, sjuknigg och musikalisk, husa med goda betyg, fina platser. Palmquist C:o, 17 Malmkillnadsgat. Stockholm.

KÖKERSKA omkr. 30 år, kunnig i enkla och finare matlagning, ordentlig och ärlig, sökes till 1 mars d. å. Lön 35 à 40 kr. Goda rekommendationer fordras. Svar till ingenjör N. Backman, Hudiksvall.

Barnfröken.

engelsk, värek. erh. bra pl. f. ett barn i fin fam. Vid. Stöhm Tj. Byrå 22 Humlegårdsgatan.

I decentfamilj i Uppsala

får d. 1 april el. senare ordentlig flicka plats att sköta en ensamjungfrus sysslor. Hög lön. Svar till »D:r H.», Uppsala p. r.

Tvenne enkla, bättre friska flickor,

som vilja dela allt arbete i 5 personers hushåll (ej små barn) få god plats 1 april. Den ena skall kunna åtaga sig matlagning och bakning helt på egen hand, får därför ej vara nybörjare. Helst ej under 25 år. Den andra får gärna vara yngre, dock detta ej den första platsen. Mycket god lön. God riklig kost, stort rymligt rum. Ej som familjemedlem, men vänligt bemötande. Svar med foto till fru M. Taube, Saltsjö-Järla, Rt. Järla 86.

Bildad, hushållsven flicka,

skicklig i matlagning, erhåller plats den 1 mars i 4 personers hushåll. Jungfru finnes. Betyg, foto jämte uppgift om ålder och löneanspråk torde snarast insändas under adress: »Brukshushåll i Södra Dalarna», Iduns exp. f. v. b.

Till inst. värflyttning

sökes en hushållerska eller kökerska, fullt kunnig i allt slags finare matlagning, bakning, syltning, inläggning m. m. Tre personers hushåll. Lön 50 kr. pr månad och eget rum. Muntlig eller skriftlig hänvändelse till Fru Carla Gyllenhammar, Haga Kyrkogata 8, Göteborg.

Gladlynt, bildad flicka,

ordentlig, arbetssam och verkl. barnkär, som är villig sköta 3 barn i ålder 3½, —½ år, samt vara husmor behjälplig med andra i hemmet förekommande göromål får plats 1 mars. Sjuknigg förete. Sv. jämte rek., foto o. lönepret. till »A.» Jönköping p. r.

Som sjuksköterskelev

finnes plats ledig vid sjukstugan i Sävsjö, för en flicka, ej under 20 år (elementarskolebildning). Anmälan åtföljd av betygsskrifter o. friskbetyg insändes före den 20 febr., varefter platsen omedelbart tillsättes. Ansökan ställes till Doktor Pheler, Sjukstugan, Sävsjö.

Ordentlig flicka

kunnig i matlagning, bakning och andra göromål som förekommer i lantshushåll å herrgård, erhåller god plats d. 24 april. Svar med foto och betygsskrifter under adress Fru Lundberg, Lundholmen, Wrigstad.

Kvinnlig elev antages å Apoteket i Gislaved.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastik-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.
R. T. 7025, Stureg. 62, Stockholm. S. T. 8301.
För behandling af stöje- och hörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubningar.

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, STOCKHOLM
Behandling av
reumatiska åkommor

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enligt kungl. maj: ts medgivande samma komp. o rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 1 sept.
Prosp. Major J. G. Thulin, LUND.

**GÖTEBORGS
GYMNASTISKA INSTITUT**
Förmånligaste specialkurs i
MASSAGE o. SJUKGYMNASTIK
Gedigen och fullständig utbildning
Begär illustrerat prospekt.

**Göteborgs Enskilda
Handels-Gymnasium**
Fullständigaste ensk. handelsläroverk
Framstående lärarekrifter.
Studierektor: Förordnande:
ANDREAS CARLBERG ERIK BÖRNER
Fil kand. Diplom. Dir. Avgångsex. fr.
fr. Handelshögskola Göteborgs Handels-
lan i Stockholm. Institut.
Inspektör:
OTTO NORDENSKIÖLD
Fil. dir. Prof. vid Göteborgs Högskola.
Begär illustrerat prospekt.

Gerda von Sydows
SÅNG- OCH MUSIKINSTITUT
1 David bagares gata 1
A. T. 285 11. R. T. 94 33.

Underlivslidande
och dylikt undgås bäst genom bruk av livmoderspruta. Pris 15, 19, 23 kr., med båda rören 20, 25, 30 kr. Lmpligaste lösning är Noliberpulver 5 kr. pr ask. Livmoderspeglar 10 kr. Även andra sjukvårdsartiklar. Prislista mot 12 öre porto.

CARL G. SCHRÖDER,
Möllevångsgatan 53 b, Malmö.

Ungdomlig charme
mjuk och smidig ansiktshud, röda händer vita efter användandet av
Majorskan Edmans
Creme Ideal
Pris per burk 3:50.
Parti: Parfymeri Barlach, Stockholm C.

Bokbinderilektioner
givas av
ANNA ERICSSON,
Amatörverktyg och material.
6 Grevgatan, 1 tr. - Stockholm.
A. T. Ö. 406 98. R. T. 102 73.

VILKEN TRAKT är lämplig för bedrivande av förstklassig atelier för kappar och dräkter i förening med liten manufakturaffär? Svar till »Skiicklig tillskärerska», Iduns exp. f. v. b.

FLÅTOR förfärdigas af Ederi afkammade hår, för endast 7 kr. pr st.
Förstklassigt arbete garanteras
A. Johansson, Bonäs, Mora.

Toilettvål
Florodol & Ovicula
å 23 kr. duss., Savon Amygdalin (mandeltvål) i fin dussin förpackning å 13 kr. duss. Prima Tvåttvål Hudik å 3:75 pr dubbelbit. Dessutom alla andra toalet- o. sjukvårdsartiklar billigast från MAGASIN SPECIAL, Avd. N., Vesterlånggatan 66, Stockholm. Ill. katalog gratis.

D:r E. Dujardins
Kosmetiska Kliniker, Köpenhamn.

Spec. Paraffinbehandling av ansiktstfel (såsom vanprydnade form på näsa, mun, kinder, haka och byst) samt ärr, rynkor och andra missbildningar.

Träffas: Ostergade 33, onsd. 1—3. Tel. Byen 1283 y.
Amagertorv 31, tisd. o. fred 4.30—6. Tel. Byen 51.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

- Arvika: Arvika Tidning.
- Avesta: Avesta Posten.
- Borlänge: Borlänge Tidning.
- Borås: Borås Tidning.
- Eksjö: Eksjö-Tidningen.
- Engelholm: Engelholms Tidning.
- Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
- Falun: Falu-Kuriren.
- Gefle: Gefle-Posten.
- Halmstad: Hallandsposten.
- Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
- Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.
- Härnösand: Härnösands-Posten.
- Höganäs: Höganäs Tidning.
- Jönköping: Smålands Allehanda.
- Kalmar: Barometern.
- Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad: Karlstads-Tidningen.
- Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.
- Kristinehamn: Ansgarii-Posten.
- Landskrona: Landskrona-Posten.
- Linköping: Östgöten.
- Ludvika: Ludvika Tidning.
- Luleå: Norrbottens-Kuriren.
- Malmö: Skånska Aftonbladet.
- Mariefeld: Tidning för Skaraborgs län.
- Mora: Mora Tidning.
- Norrköping: Norrköpings Tidningar.
- Nyköping: Södermanlands Nyheter.
- Nässjö: Nässjö-Tidningen.
- Oskarshamn: Oskarshamns-Posten.
- Sköfde: Skaraborgs Läns Annonceblad.
- Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
- Säter: Sätters Tidning.
- Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla: Bohuslänningen.
- Uppsala: Tidningen Upsala.
- Umeå: Västerbottens-Kuriren.
- Visby: Gotlänningen.
- Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
- Västbo: Smålands-Posten.
- Ystad: Södra Skåne.
- Örebro: Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
- Östersund: Jämtlands-Posten.
- Östhammar: Östhammars Tidning.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 31 januari 1918.

Tillgångar:	Skulder:
Kassabehållning 6,426,881:73	Aktiekapital ..... 30,000,000:—
Obligationer 14,272,356:75	Reservfond ..... 13,000,000:—
Fastigh. o. inventarier 7,249,854:52	Dispositionsfond ..... 2,000,000:—
Reverser mot säkerhet 123,452,494:63	Pensionsfond 387,458:70
Svenska statspapper 10,000,000:—	Depositions- och kapitalräkningar 129,377,171:42
Växlar 77,765,630:98	Sparkasseräkning 76,993,082:58
Kreditiv- och löpande räkningar 78,376,981:12	Giro- o. löpande räkn. 58,151,456:64
Hos inhemska banker 8,595,640:61	Postremissväxlaräkning 6,566,778:97
» utländska » 17,425,631:96	Till inhemska banker 3,898,608:65
Å andra räkningar ... 7,642,582:35	» utländska » 4,186,064:03
	Av utl. banker insatta 4,888,973:49
	Å andra räkningar ... 21,778,460:17

Kr. 351,208,054:65

Stipendier och friplatser (intill 300 kr.). Prospekt adress **Tärna**.

Huvudkurs 1 maj—31 juli. Utan inträdesprövnng.
Övre avdelning 1 maj—31 juli. För elever med förkunskaper.
Husmodersskola 3-mån- och 6-mån-kurser med början 1 maj.

Kvinnlig Trädgårdskurs

börjar den 15:e mars på Kingsfield, Kattarp, Skåne, omfattande fruktodling, grönsaks- och blomsterodling samt bänkskötsel etc. Prospekt sändes på begäran av föreståndarinnan, FROKEN ALMA JONSSON
Elev från Swanley Fruktodlings- o. Trädgårdsinstitut i Kent, England.

Torshälls kvinnl. trädgårdsskola, Leksand

12:te kursen den 1 apr.—31 okt. 1919. Prosp. och ref. på begäran.
Lillie Landgren. Märta Philip.

BENNO BECKEMANS
FOTOGRAFISKA MAGASIN
15 DROTTNINGGATAN 15
STOCKHOLM.
FRAMKALLAR-KOPIERAR-FÖRSTORAR

HUSQVARNA
Svensk fabrik.
Starkt, beqvämt konstruerad.
Lätt, behaglig gång, och tystlätt.
Förändrings avbrottslagvillkor.
SYMASKINER

Trädgårdskurs för kvinnor

börjar till våren vid Osby Lanthushällsskola. Friskt och starkt arbete. Goda utkomst-möjligheter. Hushållsskolan börjar 12 maj och Lanthushällsskolan 4 aug. Statsunderstöd till mindre be-mädlade.
Rektor E. Brolin, Osby.

Trädgårdselever.

Unga kvinnor, intresserade för trädgårdsskötsel, erhålla grundlig praktik och teoretisk utbildning vid trädgårdskurser å folkhögskolan i Östra Grevie (Skåne) under tiden 1 april—september. Kvalificerade lärarekrifter, centralt läge. Upplysningar mot enkelt porto från undert., skolans rektor adress Östra Grevie.
Sigurd Lindeborg.

Kurs i trädgårdsskötsel

ges vid Fackskolans avdelning å Brogård i Uppsala län, avsedd dels för lärarinnor i huslig ekonomi som önska komplettera i detta ämne, dels för andra intresserade kvinnor. Kursen varar från mitten av mars till slutet av oktober. Anmälan om deltagande insändes till Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala. Program på begäran gratis och franko.

Blomstervänner

Tiden är nu inne för köp av blomsterlökar. Akta Holländska blomsterlökar direkt imp. från Holland sändes mot postförskott eller postanvisning till 30 öre pr st. från HJALMAR CARLSSON, Wexna.

Dam,

som vill vara okänd, önskar verkligt god inackordering under 6 å 8 mån. (hos eller i närheten av akuschör-ska) i skogrik, lugn plats. Svar omgående till »G. A.», Annonshyrån Hugo Krantz, Kungstorget 3, Göteborg.

**En bok med kolossal efterfrågan.
Konsten att uppträda.**

Innehåll: Vad en modern människa måste veta. Hur man blir en angenäm sällskapsmänniska. Hur man med framgång uppträder i herr- och damsällskap. Huru blyghet, försäghet o. dyl. bortarbetas. Pris kr. 2:50 mot postförskott eller frimärken från Bokkompaniet postfach 282, Stockholm 1.

KARL H. NYMAN
Specialaffär för
DAMUTSTYRLAR
17 HÄMNGATAN
43 DROTTNINGGATAN
STOCKHOLM

Elegantia broderimönster

erhållas genom att rek. ett av våra MONSTERKUVERT.
Kuvert 1, innehållande kudde, lysduk, löpare.
Kuvert 2, innehållande nattpåse, ser-viettvaska, brickband.
Kuvert 3, innehållande väggbonad, näsduksetui, lakan och örngotts-mönster.
Skriv till oss och rekvirera vilket eller vilka n:r som önskas och bifoga 1 kr. i sedel eller frimärken och vi expediera omgående.
BRODERIAFFÄREN EFFEKT,
Jerusalemsgatan 12 a, Malmö.

Idun utgives denna vecka i A och B.

Carl Larsson:

Praktverket

"SVENSKA KVINNAN GENOM SEKLEN"

10 färgtrycksplanscher.

Inbunden med av konstnären komponerad pärm (begränsad uppl.). Kr. 5:—.

Häftat exemplar med av konstnären komponerat omslag. Kr. 1:50.

Portofritt mot insänd likvid i postanvisning.

Iduns Expedition, Stockholm.